

BONBARDAKETEN ONDORIOAK. Gerra formalki hasiz gero, sendagaiak gehien jota bi hilabetea agortuko dira

Paradisura kondenaturik

Golkoko Gerran jaurtitako bonbek minbizia eta jaiotzetiko gaixotasunek jotako umeen kopurua handitu dute Iraken

Jose Mari Pastor | BAGDAD
Berriemaile berezia

Adamen azalak kolore ezberdinen ñabardura zehatzak ditu: alde batzuetan arrosa ageri da, beste batzuetan, berriaz, kapa zuri batek hartua dio gorputza. Eskamaz betetako tarte horietan azala desegin egingo dela ematen du. Izterretan zati gorriak nagusitzen dira; barrabilen eta zakilaren kolorea, aldiz, hori iluna da, ia marroia, pudin baten zuku siku likitsak hankartekoa hartu balio bezala.

Adam duela 21 egun jaio zen eta azalari lotutako gaitza du jaiotzez. Inkubadoran dago etzanda, begiak itxita. Hankak beherantz bihurturik. Handitzen denean, arazoak izango ditu edozein mugimendu egiteko. Eskuak ezingo ditu normal ireki, indarra faltako baitzaio; beste horrenbeste gertatuko zaie bere aho eta begiei. Hiltzeko arrisku handia izango du. Kromosomen anormaltasun batek eragin dio gaitza.

Bere ondoan eta alboko geletan bera bezalako hainbat ume dauzka. Askok minbizia dute; beste batzuek, osteraz, gaixotasun *arinagoak*. Amak ondoan dituzte. Gazte-gazteak dira gehienak, 20 urteak ozta-ozta pasata. Bada gazteagorik ere.

Seiat-ek hilabete besterik ez du. Pneumoniak jota dago erietxean. Amak magalean bildua du, besoaz sehaska. Hamidak 17 urte ditu. Haren ondoan, ohe berean eserita, Nahala dago (15). Ume aurpegia du oraindik, begi bizi-bizirik, bere jantzi gorri dirdiratsua bezain alaiak. Eskuartean 15 eguneko haurra du. Ali hotzak hartuta gaixotu da.

KARIM SAHIB / EPA

Emakume bat ospitalean, gaixo duen umearen ondoan. Bahimenduaren eraginez, baliabide gutxi ditu.

Ondoko gelan Amar dago. Amonak ezkerreko eskua sartu du inkubadoran, oinei heltzeko. Mutikoa asmatikoa da, eta hodi batzuekin hartu behar du arnasa. Aldamenean beste ume bat datza, sabeleko azala han eta hemen pitzatuta. Zilborra non duen nekez jakin daiteke.

Hamabi urte horrela

«Golkoko Gerran botatako uranio pobretuaren ondorioak dira, seguruenik. Geroztik, jaiotzez gaixo dauden umeen kopuruak erruz egin du gora». Hamed Abdul Fatta umeen medikua da eta Saddam erietxeko zuzendariordea. 40 urte izango ditu. «Azken 12 urteotan

750.000 ume hil dira gerraren eta bahimenduarengatik. Minbizi kasuak ugaritu egin dira. Egutero 52-70 ume hartzen ditugu eta beste horrenbeste bialtzen ditugu etxera».

Erietxeak hiru solairu ditu. Haietako bitan ohiko tratamenduak behar izaten dituzten umeak daude. Hirugarrenean, ebakuntzak egiten dira. «Ez dugu oinarritzko baliabiderik geure umeak artatzeko. Ez dago modurik», dio medikuak. Behar baino lehenago jaiotzen diren haurrentzat nahiko inkubadorarik ez dute. Bahimenduaren ondorioz ezin izan dute berririk erosi 1996. urteaz geroztik. NBek debekatu egin dio

Bagdadi larri jaiotako umei laguntzeko tresna gehiagorik erostea. «Ezin dugu horrelakoak erosteko kontraturik sinatu. Inkubadorekin «erabilera bikoitza» egin dezakegula argudiatu du NBek horretarako. Inkubadoretan dauden hodiak edo beste pieza batzuk bertatik atera eta armamendua egiteko erabil ditzakegula diote. Astakeria da hori esatea».

Leuzemia da Irakeko umeen artean gehien hedatutako minbizi mota, eta horri aurre egiteko baliabideak urriak. «Egora latza da. Kimioterapia erabili behar dugu, baina ez dugu gai hori. Ume asko hiltzen dira beharrezko sendagairik ematen

HAMED ABDUL FATTA

Saddam ospitaleko zuzendariordea

«Kimioterapia erabili behar dugu, baina ez dugu gai hori. Ume asko hiltzen dira beharrezko sendagaia ematen ez zaielako»

ez zaielako. Beste batzuk aurrera egin gabe geratzen dira».

«Zigorak eta bahimenduak bertan behera utzi behar dituzte. Golkoko Gerraren aurreko egoerara bueltatu behar dugu. Orduan normal bizi ginen, eta material guztia eskaintzen genien irakiarrei, inportatutakoa barne. Orain ezin dugu halako gairik aurkitu. Umeak errugabeak dira eta hiltzen ari dira. Zer egin dute ume hauek hori guztia pairaraz diezaieten?»

Gerra era formalean abiatuz gero, egoera asko larrituko da. Gaiak bi hilabetea agortuko dira, gehien jota. Ospitaleak ume gehiago hartu beharko dituela dio medikuak; hil eta zauritu gehiago izango direla; baina izurik ez dagoela. «Hamabi urte daramatzagu hala, zer gehiago egin diezagukete?»

Saddam Umeentzako Ospitale Nagusiko bigarren solairuan aire biziaria dago. Hormak horiak dira. Emakumea beherantzko eskailera garbitzen ari da. Amak gora eta behera dabilta, umeak besoetan edo eskutik helduta. Tarteka gizon-zekoren bat agertzen da. Andre bat sarrerara joan da, umea besoetan. Umeak ogi zati bat du esku batean, eta chupachupsa bestean.

Ongi etorria gerrara

AEB-EN AURKAKO JARRERA. Saddam Hussein aireportura iritsi bezain laster, 'Behera AEBak' irakur daiteke areto nagusira bidean, gorri kolorez idatzita

J.M.P. | BAGDAD

Ez da gerra, baina kasik, hegazkinetik lehen oina atera eta gero, Saddam Hussein nazioarteko aireportuko lehen metroetan nabaritzen dena. Agur subliminala hegazkinetik areto nagusira doan pasalekuan baitago idatzita, ondo moldatutako hizki gorriekin.

Down USA (Behera Estatu Batuetak).

Irak bizitzen ari den erabateko gerrarako mehatxua eta erasotzailearenganako gorrotoa dira Bagdaden lurreratu bezain laster nagusitzen diren lehen irudipenak. Gero, egoera horrek eragiten dituen segurtasun eta kontrol neurri bereziak. Mugetako polizien begiek gizabi-

detsu agurtu eta zorrotz galdetuz zaituzte biboteen gainetik, haien uniforme berdeek sabel biribil beteak laztantzen dituzten bitartean. Eta aretoko bi aldeetan, Saddam Hussein begira duzu, hormetako koardroetatik zaindari.

Bere herrialdean sartzeko hegazkinak kostaldera jo eta Israel zeharkatu duela esango

zenioke; gero, Jordaniako aire eremuan ezusteko bisita izan duzula kontatuko zenioke, AEBetako bi gerra hegazkin zure airekoaren ezker eta eskuin aldeetan jarri baitira Ammango aireporturaino *babesteko* asmoz. Saddam Husseinen irribarreak berarengatik izutu behar ez duzula diotsu, beraz, ezta *babestu* beharrik ere. Orduan, zerk edo nork babestuko zaitu? Zeretik edo norengandik?

Bat-batean, beste bidaiari talde bat agertu zaizu aretoan. Gizon-emakumeak dira, zaharrak gehien-gehienak. Sokaz lotutako fardelak dakartzate

esku edo bizkarrean. Praka zahar eta arropa beltz urratuak daramatzate soinean, eta bihotz nekatuak arrastaka oinetan, mendeetan exodoan ibiltzera zigortuak egon balira bezala. Gizonak gris nabar goibelean daude jantzita, eta emakumeak beltzez, goitik behera. «Irindarrak dira eta Damaskoko hegaldian datoz», esan dizu uniforme berdedunak, antzinako arerioei begira.

Gero, kanpoan, aireportuan zama lanean diharduen mutil bat irandar zaharrei bidea erakusten ikusi duzu autobuseko leihotik, euli nazkagarri bat uxatzen ari zinen bitartean.